

Před 500 lety, 31. října 1517, uveřejnil své protiodpustkové teze Martin Luther – udělal to prý tak, že je přibil na vrata wittenberského kostela. Byly to teze k univerzitní disputaci. K tomu, že tak učinil právě 31. X., v předvečer „Svátku všech svatých“, vyprovokovala Martina Luthera hysterie, podobná té, již zažíváme my: jde o nezbytnost uctít právě v těchto „dušičkových“ dnech své nebožtíky. U nás se tato potřeba projevuje nejvíc dušičkovým turismem – prý je o těchto dnech mezi českými městy a vesnicemi silnější dopravní povoz, než v dopravně kritických dnech na začátku nebo na konci prázdnin. Lidem té doby ale nešlo jen o to, položit kytky a věnce a zapálit svíčky, šlo jim o to, pomoci svým nebožtíkům z jejich předpokládaně neblahého posmrtného údělu, tedy především z očištění. A tak v těchto dnech také v Sasku vrcholila kampaň prodeje odpustků – když zakoupíš odpustek, bude tomu a tomu uleveno na takovou či takovou dobu od očišťovacích trestů – a třeba mu bude odpuštěno úplně a dušička poletí rovnou do nebe: když peníz v nádobě zazvoní, dušička z očištění vyletí, tak to hlásal pověřený odpustkový komisař Johann Tetzel. A Martin Luther to celé, hlavně proto, že šlo o svatokupectví a taky o okrádání lidí, zpochybnil, a jak víme, nebylo to vše. Byl to počátek evropské reformace. – Ale neodpustím si poukaz k Janu Husovi jako Lutherovu předchůdci – v mnoha směrech jejich životů a učení, ale v naší souvislosti: Hus vystupoval nejvíc ze všech neřestí právě proti neřesti svatokupectví, a jeho protiodpustková aktivita stojí na začátku těch nejvýznamnějších let jeho reformního úsilí.

Martinu Lutherovi to nebylo jedno – a nám taky leccos není jedno, a proto jsme zde s našimi 95 tezemi, z nichž mnohé se týkají toho, jak to chodí, jak by to nemuselo chodit a jak by to podle našich představ chodit mělo v akademickém světě. Jistě, naše teze mají přesahy – týkají se nejen akademického života, ale zde vznikly a většinou se akademického světa týkají. Taky je všechny nemůžete brát vážně a doslova, hrajeme si tak a bavíme se, ale vězte, že přitom jde o připomenutí velké události evropských dějin.

Ještě jedna pro nás nezanedbatelná událost se váže k 31. říjnu: udála se v Praze a ve zcela nedávné minulosti, bylo to v roce 1967 – také kulaté výročí. Vešla do novodobé historie jako Strahovské události a pokud nevíte, pak se na to podívejte. Zmiňuji se o Strahovských událostech nejen proto, že se udály právě před 50 lety (Lutherovo výročí děleno 10), ale proto, že to byly události studentské. Byly sice předzvěstí pražského jara, ale pro některé ze svých účastníků měly fatální následky. Těch my se, shromáždivše se dnes tady před rektorií, bát nemusíme, a o to snazší je pro nás k věcem a dějům se vyjadřovat. Že se tak dnes děje bez rizika, o to se zasloužilo mnoho minulých dějů a lidí. Martin Luther se svými tezemi k těmto osvobodivým aktům minulosti patří.

Studenti a studentky ÚKS překvapili fakultu tímto sběrem reformačních tezí a nyní uskutečňovaným záměrem přibít je po vzoru wittenberského profesora na dveře: jde o studentskou recesi a o performanci, již podobné jsme již s našimi studenty zažili a těšíme se ještě na další. Děkujeme jim.